

Johannes 3:1-3

“En er was een mens uit de Farizeen, wiens naam was Nicodemus, een overste der Joden; Deze kwam des nachts tot Jezus, en zei tot Hem: Rabbi, wij weten, dat Gij zijt een Leraar van God gekomen; want niemand kan deze tekenen doen, die Gij doet, zo God met hem niet is. Jezus antwoordde en zei tot hem: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Tenzij dat iemand wederom geboren word, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien.”

1 wijsheid 2 wedergeboorte 3 en wij...

Gemeente,

’s Nachts zou de bel maar eens gaan of de telefoon. Dan moet er iets dringend zijn. Je schrikt ervan en doet open of neemt op. Wat is er aan de hand? Wie heeft ons nodig op dit tijdstip?

In ons Schriftgedeelte is het Nicodemus. Een overste der Joden. Lid van het Sanhedrin dus. Van de synode zouden we zeggen. Het hoogste college op godsdienstig gebied in Israel van die dagen. Waar 71 mannen lid van waren, waaronder dus Nicodemus. Hij is in het donker tot Jezus gekomen. Hij is ervan overtuigd dat God met Jezus is en dat Jezus Leraar van God is. En daarom komt hij naar Jezus toe. Midden in de nacht. Hij heeft heet er voor over om zijn nachtrust te onderbreken en heeft hoge gedachten van Jezus. Misschien kan Jezus hem helpen om God nog beter te dienen, de Bijbel nog beter te verstaan.

Dat zou toch eens gebeuren. Dat ’s nachts de bel aan de pastorie gaat. Of de telefoon. Als u dan komt zeggen: ik heb een zere vinger en moet volgende week ervoor naar het ziekenhuis dan zou ik denken: dat had u ook wel morgen overdag kunnen meedelen. Moet u me daarvoor wakker bellen? Maar als dat is met een vraag op geestelijk gebied. Als je op huisbezoek zo’n soort vraag krijgt, dan zijn wij dankbaar. Iemand die meer van Jezus wil weten. Al is het midden in de nacht, daar maak je tijd voor. Zoals Jezus dat doet. We krijgen niet in de indruk dat Jezus Nicodemus kort heeft afgescheept. Nee, een heel gesprek vindt plaats, Jezus neemt er blijkbaar alle tijd voor.

Ook als ouders toch? Als je kind midden in de nacht bij je komt uit bed: papa, mama, ik ben zo bang om te sterven, ik ben zo bang.... Dan neem je daar tijd voor. Dan zeg je toch niet: och kind, ga maar gauw aan iets fijns denken, dan val je wel weer in slaap. Nee, uw kinderen weten toch dat ze met geestelijke vragen altijd bij u terechtkunnen? En onze gemeenteleden weten toch dat ze met geloofsvragen altijd een beroep op hun ambtsdragers kunnen doen?

Zo, midden in de nacht, komt iemand die hoge gedachten over Jezus heeft naar ons toe. We zouden zeggen: Heerlijk. Je moet er maar je nachtrust voor over hebben. Je zoekt tenminste. En wie zoekt die vindt. Houd aan, houd moed. Als het Heilig Avondmaal is, zou je misschien maar aan moeten gaan, dat geeft steun en dat helpt.

1 wijsheid

Wat zegt Jezus? Tenzij iemand wederom geboren wordt hij kan het Koninkrijk van God niet zien. Jezus zegt dus eigenlijk: Nicodemus, zoals jij nu bent kun je doen wat je wilt maar je bent en blijft buiten Gods rijk. Jij vraagt: hoe kan ik God beter leren dienen, verder komen in Zijn rijk, maar beste man, je bent er nog niet eens in. Jij hebt het over verder en beter, maar je bent nog niet eens begonnen.

Dat is wat! Dat moet toch wel enorm aangekomen zijn bij die man. Dat Jezus hem zo behandelt en tegemoet treedt. We leren ervan: wat heb je als ambtsdrager een geestelijke wijsheid en geestelijke moed nodig. Om iemand als Nicodemus niet aan te moedigen om verder te gaan. Geen zetje in de rug te geven en de indruk te geven dat hij de goede kant opgaat. Wat is er geestelijke wijsheid nodig om te herinneren dat zoeken en zoeken twee kan zijn. Geestelijke moed om iemand soms te confronteren en terug te wijzen van zijn dwaalweg.

Wat hebben we het nodig om in de leer te gaan bij de Heere Jezus. Zijn wijsheid en moed te leren. Want één ding weten we zeker: Jezus is gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren is. Ook als Hij zo terechtwijst, zo frontaal ontdekt en confronteert dan doet Hij dat omdat Hij zoekt om zalig te maken. Ook in en achter Zijn vermaningen en bedreigingen, Zijn ontdekkende en confronterende woorden klopt Zijn hart dat wil behouden. Ook vanmorgen. Ook in deze ontmoeting met Nicodemus. We hebben de ontmoeting met Andreas en Johannes gehad, en die met Nathanael, we krijgen nog die met de Samaritaanse vrouw, of die met de Kananese vrouw, de bloedvloeiende vrouw. En steeds benadert Jezus hen weer anders. Precies zoals die ene mens nodig heeft. Maar waarom benadert Jezus dan deze man, Nicodemus zo?

Van Nicodemus staat er: er was een mens uit de Farizeeen, een overste der Joden. In die Joodse synode waren verschillende groeperingen. Sadduceeen in elk geval ook. Maar Nicodemus was een andere groepering: de Farizeeen. En al zal er best wat onderling verschil geweest zijn tussen de ene farizeer en de andere, we krijgen toch een beeld van een farizeer in Lucas 18. De gelijkenis van de farizeer en de tollenaar. De farizeer is de man die zegt: ik dank U God dat ik niet ben als andere mensen, of als een tollenaar. Hij denkt

dat hij ook anders is omdat hij anders doet. Want ja, hij doet anders. Voor het mensenoog steelt hij niet en blijft hij bij zijn vrouw en vernielt geen spullen van een ander. Dus hij mag zeggen: ik dank U God dat ik niet doe als die anderen. Maar hij is er blind voor dat hij wel zo is van binnen. Hij ziet alleen op wat hij doet. Ja, hij doet heel wat dingen wel, waar andere mensen niet of veel minder aan toekomen: kerkgang, eens iets weggeven, zorg dragen voor de gemeente. En hij doet heel wat dingen niet waar ze vandaag de dag geen punt meer van maken: zondagswerk, vloeken, om niks kwaad worden en geweld gebruiken. En daarom denkt hij een voorsprong te hebben op nogal wat mensen. Eerder in aanmerking te komen bij God dan nogal wat anderen. En als je een rij maakt van mensen die Gods oordeel verdienen staan er heel wat een stuk eerder in de rij dan hij. Als het gaat over zonden moet hij eigenlijk een beetje zoeken als naar een speld in een hooiberg, maar als hij goed zoekt vindt hij misschien toch wel iets wat beter zou kunnen bij hem. Daar zou hij nog wel wat verder in kunnen komen. Misschien dat Jezus hem daarbij helpen kan.

En hij is blind voor zijn innerlijk, zijn hart, zijn motieven, zijn zondige aard. Blind voor zijn motieven: voor het feit dat God zoekt naar gerichtheid op Zijn eer, dankbaarheid aan Hem, liefde uit een rein hart. Blind voor zijn zondige aard: dat uit zijn hart ook opkomen boze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoererijen, dieverijen, valse getuigenissen, lasteringen. Blind ervoor dat ook zijn hart daarmee bezaaid ligt, gereed om te ontvlammen in opwellingen en gedachten.

Nicodemus. De spiegel voor kerkmensen ook van nu. De spiegel voor mij als ik me beter vindt dan nogal wat anderen. Als ik denk ik dat op anderen wel wat voorlig. Als ik alleen nog maar wat aanvulling hoef om God beter te dienen dan ik doe. Als ik blind ben voor mijn zondige motieven en mijn zondige aard. Kortom: als ik nooit zondaar voor God ben geworden. Nooit zondaar voor God geworden. Nooit mezelf op 1 hoop geveegd met heel de wereld, nooit mezelf veroordeeld als doodschuldig, als verdorven in al mijn genegenheden.

2 wedergeboorte

Dan zegt Jezus ook tegen mij vanmorgen: gij moet wederom geboren worden. Je denkt al een heel eind op weg te zijn in Gods rijk, maar je moet er nog in komen, je staat er nog buiten.

Kijk, dat zegt Jezus niet tegen Nathanael, tegen de Samaritaanse vrouw, tegen de bloedvloeiende vrouw, Dat egt Jezus niet tegen mensen in hun zonden en ellenden tot Hem vluchten, of die in de zonde leven en nog

nooit Jezus hebben gehoord. Maar dat zegt Hij tegen Nicodemussen. Gij moet wederom geboren worden!

Wederom geboren worden. Ten eerste is dat: geboren worden. Iemand kan geopereerd worden, iemand kan allerlei behandelingen krijgen, iemand kan plastische chirurgie laten toepassen, iemand kan persoonlijkheids cursussen volgen, maar het blijft dezelfde persoon. Dezelfde mens. Bij een geboorte dan is er een nieuwe mens. Een mens zoals er nog nooit eerder één geweest is. Echt nieuw. Wederom geboren worden: je wordt echt nieuw. Je krijgt nieuwe gezindheden: je bent God dankbaar. Dat was er eerst niet. Je krijgt nieuwe verlangens: naar Gods eer en wet. Die waren er eerst niet. Je krijgt nieuwe afkeer: van de zonde. Die was er eerst niet. Je krijgt nieuwe gevoelens: berouw, verdriet over je zondaar zijn. Dat was er eerst niet. Echt nieuw. Nieuw mens. Wederom geboren.

Dat moet er zijn om in Gods rijk in te kunnen gaan. Zo kom je Gods rijk binnen. Zo betreedt je de smalle weg te leven. Zo kom je in de hemel. En dat is nodig voor alle mensen. Zoals ons doopformulier al zegt: ten eerste dat wij met onze kinderen in zonde ontvangen en geboren zijn en daarom in Gods rijk niet kunnen komen tenzij wij wederom geboren worden. Dat geldt u, jou, mij. We kunnen niet sterven zoals we geboren zijn van nature. Wat uit het vlees geboren is dat is vlees. En draagt de trekken van het vlees: ondankbaar, gericht op jezelf en je eigen eer, vijand van Gods wet, zin in de zonde. Gij moet wederom geboren worden.

Ten tweede is dat: niet uit je vader en moeder, maar uit water en Geest. (vs 5) Uit water. Water wast. Denk maar aan het water van de doop. Dat beeldt het bloed van Jezus uit. Dat wast van zonden. Afwassing van zonden, vergeving. Je leven wordt een leven vanuit vergeving. Vergeving wordt de basis van je bestaan. Zonder vergeving is er geen nieuw leven. Zonder vrijspraak van je schuld kun je God niet behagen. En uit de Geest. Dwz.: uit God. Dat nieuwe leven is uit God, uit Gods Geest, Die zorgt ervoor. Hij doet dat. Hij wil dat. Nee, ik doe dat niet, ik wil dat niet van nature. De Geest doet het. Dus het nieuwe leven van wedergeboorte is leven vanuit de vergeving en dat is leven door Gods Geest gewerkt. Daarom kan het! Voor wie niet wil, voor wie het zelf niet lukt en steeds niet lukt. Want de Geest doet het.

Ten derde: hoe doet de Geest dat? Jezus heeft de tijd genomen om Nicodemus te onderwijzen. En dat onderwijs mondt uit in de verkondiging van de slang in de woestijn die verhoogd werd. Zo zal de Zoon des mensen verhoogd worden. De mensen waren gebeten door slangen. Ze hadden het vergif in hun aderen en gingen een vreselijke dood tegemoet. Tenzij zij zouden

zien op de verhoogde slang. Ze moesten kijken, want anders zouden ze sterven door het vergif. Ze mochten kijken, want de slang werd verhoogd en stond van koper te schitteren in het zonlicht. Zo doet de Geest dat! Hij leert zien op Jezus. Omdat je wel moet, want het vergif van de zonde sleurt je mee naar een vreselijke dood onder de toorn van God. Omdat je mag, want Jezus wordt verkondigd en ieder aangeboden om op Hem te zien. Om te geloven. Op Jezus te zien om verlost te worden van de vreselijke dood onder Gods toorn. Dat maakt nieuw. Dat geeft nieuw leven, nieuwe gezindheden, nieuwe afkeer, nieuwe gevoelens.

Dan zien we dat wedergeboorte en geloof met elkaar verbonden zijn. Wedergeboorte zegt: als je gelooft, dan is je hart echt nieuw. Niet alleen de buitenkant is wat veranderd, wat netter geworden, van binnen is het nieuw: nieuwe verlangens, gezindheden, gevoelens en afkeren. En geloof zegt: wedergeboorte is altijd gericht op Jezus. Het eerste waaraan je wedergeboorte kunt merken is dat je zegt: geef mij Jezus of ik sterf, buiten Hem geen leven maar eeuwige zielsverderf.

3 en wij....

Dan trekken we de lijnen door: als u gelooft. Geldt u dat? Als u gelooft? Geef mij Jezus of ik sterf, buiten Hem geen leven maar eeuwig zielsverderf. Zonder vergeving zou je geen leven hebben. Als u gelooft dan is dat te danken aan God. Dan is dat Gods werk, het werk van Geest. Dat is Zijn genademacht. Dat komt uit God. Dat komt ten diepste op uit uitverkiezing. Want houdt het voor gezegd: ik wilde niet. Ik verzette me, ik vocht ertegen, alles in mij was ertegen. Maar de Geest was mij te sterk. De Geest bracht mij tot het kruis. En door de vergeving van het kruis kwamen er nieuwe gezindheden, nieuwe gevoelens.

Dat geeft ook de garantie dat het blijft. Dat leven van wedergeboorte blijft. Als het van mijn makelij zou zijn, zou het zo kunnen breken of kunne brokkelen dat er niks van over zou blijven. Maar omdat het werk van Gods Geest is, kan het niet stuk. Krijgt de duivel het niet stuk.

Laat dan de dank en aanbidding een leven lang verdiept worden. Verdieping van inzicht in mijn eertijds en mijn bestaan van nature. Dieper inzicht in het wonder van Gods wedergeboorte. Het werk van Zijn Geest. De Christus, Die Zich liet verhogen. Er is altijd het gevaar dat dingen inzakken, gewoon gaan worden, dat je gaat vergeten wie en hoe je eertijds was en van nature bent, en dat de dankbaarheid inzakt en het allemaal gewoon wordt. De farizeeër in je zit binnen en blijft van binnen en moet altijd weer herkend en bestreden worden. En dat allerlei farizeese gedachten binnensluipen waardoor je neerkijkt op anderen, waardoor je denkt: ik snap niet dat mensen

zo kunnen reageren en zo kunnen doen, ik zou dat nooit doen. Waardoor je je zelf een heel stukje beter vindt dan die en die. Daaraan steeds weer afsterven. En het nieuwe leven voeden door het Woord, door overdenking en door de sacramenten.

Wedergeboorte doet ingaan in Gods Koninkrijk. Dat hier in beginsel is en straks volmaakt is. Dat betekent dan de volkomen verlossing van alle zondige overblijfselen. Dat betekent dat de vervulling van een diep verlangen dat er in je is ontstaan: om eeuwig volmaakt God te mogen dienen. Nooit meer te zondigen, altijd op Hem gericht, altijd puur vol liefde tot Hem, nooit meer daarvan afgedwaald. Wedergeboorte is de voorbereiding op de volle heerlijkheid. Geeft je smaak in dat wat straks volkomen zal zijn. Ten diepste geeft wedergeboorte verlangen naar die heerlijkheid en volmaaktheid.

Als je niet wedergeboren bent? Geen zondaar voor God geworden. Geen vluchteling tot Jezus om van het zondevergif dat je naar een gruwelijke dood voert verlost te worden. Dan is het woord van Jezus eerlijk: dan kun je het Koninkrijk van God niet zien, niet inkomen, niet beleven. Dan kun je van alles doen en laten. Je kunt overste zijn, een functie hebben in de kerk, ambtsdrager zijn, veel werk verzetten in de gemeente, in evangelisatie werk, als vrijwilliger, als strijder voor de waarheid, als strijder tegen abortus of iets anders. Maar dat helpt er niet aan. Wedergeboorte is onvervangbaar. Niets anders kan de plaats van wedergeboorte innemen.

Je zult zonder wedergeboorte Gods rijk niet zien. Trouwens, dat kan ook niet. Want wie niet wedergeboren is die zal het in God eeuwige Koninkrijk niet kunnen uithouden. Zonder wedergeboorte vindt je de hemel stinken. De hemel waar je niet kunt zondigen, waar geen enkele verleiding is. De hemel, waar alles puur op God gericht is, waar alle kronen aan Jezus voeten liggen en niet op mijn hoofd staan, waar alle eer voor mij uitgesloten is, waar alles vol van heiligheid is. Zonder wedergeboorte vind je het er stinken, zou je je er voelen als een vogel onder water: je stikt. Je wilt er weg en eruit.

Gij moet wederom geboren worden.

William Booth was de oprichter van het Leger des Heils. In 1865. Hij heeft eens gezegd: het grootste gevaar voor de toekomst van de kerk in West Europa zal zijn dat het zal gaan over een hemel zonder hel, een vergeving zonder schuld, een geloof zonder wedergeboorte. Preken en christenen die het hebben over hemel zonder hel, vergeving zonder schuld en geloof zonder wedergeboorte. Een geloof dat wat in het verlengde ligt van je eigen goede bedoelingen, geloof dat vanzelfsprekend is want wie wil er nu niet een goed mens worden, geloof dat nooit zondaar voor God is geworden en zijn hele

innerlijk bestaan heeft veroordeeld voor God. Geloof zonder wedergeboorte is dat.

Nicodemus was zo iemand. En daarom sprak Jezus hem zo aan: tenzij iemand wedergeboren wordt zal hij in het koninkrijk Gods niet ingaan. Tenzij ik wederomgeboren en of wordt, zal ik Gods rijk niet ingaan maar buiten blijven. Nicodemus gold het. Misschien u of jou ook wel. Geen fijne boodschap, geen fijne kerkdienst, geen fijne preek. Maar het kan nodig zijn. Het kan zo opkomen uit dat verlangen van Jezus: gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren is.

Heeft zo'n preek nut? Kun je de mensen niet beter met vriendelijke woorden nodigen? Het mooie laten zien en ze aanmoedigen dat ze moeten blijven proberen en dat ze al een beetje op de goede weg zijn tenminste?

Nicodemus komen we nog meer tegen. In Johannes 7:50-51. Daar willen de farizeeën Jezus gaan veroordelen als volksverleider en leugenaar. Maar Nicodemus neemt het voor Jezus op. En in Johannes 19:39 komen we hem weer tegen: samen met Jozef van Arimathea om het lichaam van de gestorven Jezus te balsemen en te begraven.

Ja, we mogen alle hoop hebben dat Nicodemus tot bekering is gekomen. Dat de manier waarop Jezus hem heeft aangesproken tot eeuwig zegen voor hem is geweest. Dat het hem heeft ontdekt aan Zijn zondaarsbestaan en dat het hem de ogen heeft geopend voor Jezus als Verhoogde Slang aan het kruis. Dat God deze woorden van Jezus heeft gebruik tot zijn eeuwig behoud. Die scherpe, ontnuchterende, ontdekkende woorden.

En dan stel ik me voor dat Nicodemus later nog wel eens gedacht zal hebben en gebeden zal hebben: o Heere Jezus, ik dank U dat U mij toen in die nacht niet naar de mond hebt gepraat, dat U me toen eerlijk hebt behandeld, ik dank U meer dan ik U zeggen kan, dat U mij toen hebt geconfronteerd met iets wat ik helemaal niet wilde horen en ook helemaal niet op zat te wachten.

Zalig als je met Nicodemus zo danken kunt.

Amen